

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu

KARTA PRZEDMIOTU / MODUŁU

1. Nazwa przedmiotu:	Historia literatury czeskiej			
2. Kod przedmiotu:	FSC-3			
3. Okres ważności karty:	2012-2015			
4. Forma kształcenia:	studia pierwszego stopnia			
5. Forma studiów:	studia stacjonarne			
6. Kierunek studiów:	filologia			
7. Profil studiów:	praktyczny			
8. Specjalność:	filologia słowiańska - profil czeski			
9. Semestr:	1,2,3,4			
10. Jedn. prowadz. przedmiot:	Instytut Neofilologii			
11. Prowadzący przedmiot:	dr Joanna Maksym-Benczew			
12. Grupa przedmiotów:	treści filologiczne			
13. Status przedmiotu:	obowiązkowy			
14. Język prowadzenia zajęć:	polski, czeski			
15. Przedmioty wprowadzające oraz wymagania wstępne:				
Znajomość kanonu tekstów kultury na poziomie szkoły średniej. Znajomość podstawowych zagadnień z literaturoznawstwa na poziomie szkoły średniej.				
16. Cel przedmiotu:				
Zapoznanie z periodyzacją, podziałem, głównymi nurtami i przedstawicielami literatury czeskiej. Wyrabianie umiejętności analizy i interpretacji tekstu literackiego.				
17. Efekty kształcenia:				
Ozn.	Opis efektu kształcenia	Metoda sprawdzenia efektu kształcenia	Forma prowadzenia zajęć	Odniesienie do efektów dla kierunku studiów
01	ma uporządkowaną wiedzę na temat historii piśmiennictwa i/lub tradycji ustnej wybranego obszaru językowego uwzględniającą kanon literatury – poezji, dramatu, prozy zorientowaną na zastosowanie w praktyce	odpowiedzi ustne kolokwium praca egzamin	wykłady konwersatoria	K_W06 (+++)
02	ma podstawową wiedzę na temat metodologii interpretacji dzieł literackich z uwzględnieniem ich kontekstu kulturowego i historycznego zorientowaną na zastosowanie w praktyce	odpowiedzi ustne dyskusja praca		K_W07 (+++)
03	ma podstawową wiedzę na temat teorii dzieła literackiego i jego odbioru oraz podstawowych pojęć z zakresu poetyki i teorii literatury zorientowaną na zastosowanie w praktyce	odpowiedzi ustne praca		K_W08 (++)

04	zna podstawowe teorie dotyczące uczenia się i nauczania, rozumie różnorodne uwarunkowania tych procesów, w powiązaniu z wybraną dziedziną filologii	odpowiedzi ustne egzamin		K_W09 (+)
05	ma uporządkowaną wiedzę o metodyce wykonywania typowych zadań, normach, procedurach stosowanych w wybranej dziedzinie filologii	kolokwium egzamin		K_W14 (+)
06	potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania utworów literackich i zjawisk językowych	praca		K_U03 (+++)
07	posiada umiejętność stosowania metajęzyka współczesnego literaturoznawstwa w celu jego praktycznego stosowania w analizie i interpretacji dzieła literackiego	praca odpowiedzi ustne dyskusja egzamin	wykłady konwersatoria	K_U12 (+++)
08	ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego, dokonuje samooceny własnych kompetencji i doskonali umiejętności, wyznacza kierunki własnego rozwoju i kształcenia	egzamin praca dyskusja		K_K01 (++)

18. Formy i wymiar zajęć: W. (15h.+15h.+15h.+15h.) K. (15h.+15h.+15h.+15h.)

19. Treści kształcenia:

Wykłady:

Tradycja literatury czeskiej w wieku XX (dziedzictwo XIX w.). Nowe tendencje po roku 1918. Pokolenie braci Čapków. Odrodzenie literatury katolickiej. Rozwój czeskiej poezji. Poetyzm. Devětsil. Rozwój czeskiej prozy. J.Hašek, V.Vančura, J.Durych, J.Deml. Awangarda literacka. Surrealizm. Literatura wobec roku 1938. Liryka J.Hory, V.Holana, J.Seiferta. Generacja wojenna. Jiří Orten. Grupa 42. Literatura w czasach niemieckiej okupacji. Literatura w latach 1945-1948. Powojenne grupy poetyckie. Literatura po roku 1948. Socrealizm. Lata mrozu-literatura w katakumbach. Początki kultury emigracyjnej. Próby przełamania schematyzmu w połowie lat 50-tych. „Złote lata sześćdziesiąte”. Literatura w czasach Praskiej Wiosny. Literackie powroty, druga fala prozy poświęconej II wojnie światowej. J.Škvorecký, B.Hrabal, L.Fuks. Liryka wewnętrzna, duchowa i egzystencjalna. Generacja lat 60-tych. Czasy eksperymentów literackich. Normalizacja. Lata siedemdziesiąte - literatura oficjalna i nieoficjalna. Rozwój literatury na emigracji - ośrodki wydawnicze i kulturalne, czasopisma (E.Hostovský, J.Škvorecký, M.Kundera, I.Klíma). Czeski underground. Czeska eseistyka (V.Havel, M.Kundera, J.Patočka, V.Černý). Czeski drugi obieg wydawniczy – samizdat - ośrodki, wydawnictwa, autorzy. Teatr absurdu jako próba zapisu rzeczywistości. Generacja lat 80-tych - dawni mistrzowie i nowe kręgi kultury. Literatura po roku 1989, postmodernizm.

Klasycyzm oświeceniowy, kultura narodowa na przełomie XVIII i XIX wieku. Preromantyzm. Idee Słowiańszczyzny. Twórczość J.Kollára. Epos heroiczny. Rękopisy Królowodworski i Zielonogórski. Twórczość poetycka inspirowana pieśnią ludową. Romantyzm i jego dwie linie. Poezja romantyczna K.H.Máchy. Biedermeier i działalność J.K.Tyla. Opozycyjne stanowisko K.H.Borovskiego. Almanach „Máj” i generacja majowców. Almanachy „Lumír”, „Ruch”, „Květy”. Rozwój realizmu. Twórczość B.Němcovej i J.Nerudy. Rozwój prozy historycznej. Twórczość A.Jiráska. Czeska Moderna. Zjawiska w literaturze przełomu wieków. Dekadentyzm, impresjonizm, symbolizm.

Początki tradycji literackiej na ziemiach czeskich. Tradycja starosłowiańska, łacińska i niemiecka. Pierwsi kronikarze (Kosmas). Kultura gotycka i literatura czasów Karola IV. Literatura czeska w

wieku XIV (Kronika Dalimila). Kształtowanie się świeckiej kultury literackiej. Epos rycerski, średniowieczna pieśń liryczna, literatura dydaktyczna, satyryczna i alegoryczna. Działalność Jana Husa, jego znaczenie jako twórcy literatury. Twórczość literacka związana z husytyzmem. Dorobek literacki różnych ugrupowań (satyra, polemiki, wiersze katolickie i husyckie). Petr Chelčický myśliciel i pisarz husycki. Narodziny renesansu w Czechach: humanizm, prekursorzy nowej epoki. Rozwój i charakter czeskiego renesansu i czeskiego narodowego humanizmu. Wiek XVI – „Złoty wiek” czeskiej literatury. Klęska białogórska i jej wpływ na dalszy rozwój literatury. Charakter i rozwój czeskiego baroku. Jan Ámos Komenský pisarz i językoznawca. Pisarze katolicy, poezja XVII i pierwszej połowy XVIII wieku. Rozwój dramatu w połowie XVIII w.

Ćwiczenia:

Satyra, krytyka, humor - Hašek J., Przygody dobrego wojaka Szwejka. Hašek J., Historia partii umiarkowanego postępu /w granicach prawa/. W kręgu prawdy o człowieku - Čapek K., Księga apokryfów. Wstęp do surrealizmu, tendencje modernistyczne - Klíma L., Jak będzie po śmierci i inne opowiadania. Ludowa symbolika- Drda J., Miasteczko na dłoni. Metafizyka i samotność - Deml J., Zapomniane światło. Tematyka historyczna i etyczna - Durych J., Requiem. Wizja przyszłości - Čapek K., Inwazja jaszczurów. Zabawa z czytelnikiem - Vančura V., Małgorzata córka Łazarza.

Literatura rozrachunkowa - Škvorecký J., Tchórze. Grupy, kierunki, tendencje – poezja międzywojnia; poezja lat wojny; poezja lat 1945-48. Druga fala prozy poświęconej II wojnie światowej, nurt deheroizacyjny - Hrabal B., Pociągi pod specjalnym nadzorem, Fuks L., Palacz zwłok, Fuks L., Wariacje na najniższej strunie. Trzecia fala prozy poświęconej II wojnie światowej - Pavel O., Śmierć pięknych saren. Lata stalinowskie w literaturze - Škvorecký J., Batalion czołgów. Literatura rozrachunkowa lat sześćdziesiątych - Kundera M., Żart. Nowe zjawiska w poezji lat sześćdziesiątych – wybory poezji. Totalitaryzm, przewartościowanie świata - Hrabal B., Zbyt głośna samotność. Rajska przestrzeń w ciepłym wspomnieniu literackim - Hrabal B., Postrzyżyny.

Gry powieściowe - Kundera M., Nieznośna lekkość bytu. Normalizacja w teatrze absurdu - Havel V., Protest, Wernisaż, Audyencja. Normalizacja a Karta 77 w eseistyce –m.in. Havel, Benda. Postmodernizm - Topol J., Anioł. Nowe zjawiska czasu wolności - Klíma I., Premier i anioł.

Działacze Odrodzenia Narodowego-przykłady twórczości. Idea panslawizmu w literaturze czeskiej – J.Kollár, Córka Sławy. Geniusz czeskiego romantyzmu (subiektivní romantismus) –K.H.Mácha i poemat „Máj”. Biedermeier w literaturze czeskiej - J.K.Tyl, Fidlovačka. Czeskie ballady romantyczne - F.L.Čelakovský, Toman a lesní panna, K.J.Erben, Kytice. Satyra i liryka - K.H.Borovský, Tyrolské elegie. Początki czeskiego realizmu - B.Němcová, Babička, Povídky. Czeski realizm pokolenia majowców - J.Neruda, Povídky malostranské. Rozwój prozy historycznej - A.Jirásek, Staré pověsti české. Poezja drugiej połowy XIX wieku. Poezja modernistyczna.

Zabytki piśmiennictwa – pieśni. Żywoty Konstytucyjny i Metodego.

Kronika Czechów Kosmasa – mityczna przeszłość, typ łacińskiej kroniki średniowiecznej, wzory władców doskonałych, Polacy u Kosmasa. Literatura religijna. Poezja średniowieczna – liryka świecka z tomu *Drzewo się liściem odziewa*. Rozwój literatury w czasach przedhusyckich, *Vita Caroli* – żywot własny Karola IV. Literatura husycka, J.Hus *Dcerka*, pieśni husyckie, kroniki taborytów. Literatura renesansu – *Frantowe prawa*. Dzieło historyczne – kronika Hájka.

J.A. Komenský – testament duchowy *Unum nessesarium*. Poezja barokowa – Bridel, Balbin.

20. Egzamin:

tak, za/0

21. Literatura podstawowa:

Florian W. (red.), *Dzieje literatur europejskich*, t. III, cz. 1, Warszawa 1989.

Magnuszewski J., *Historia literatury czeskiej. Zarys*, Wrocław 1973.

Tarajło-Lipowska Z., *Historia literatury czeskiej*, Wrocław 2010.

Lehár J., Stich A., Janáčková J., Holý J., *Česká literatura od počátku k dnešku*, Praha 2000.

Lektury obowiązkowe:

Čapek K., Inwazja jaszczurów.

Čapek K., Księga apokryfów.

Deml J., Zapomniane światło.

Drda J., Miasteczko na dłoni.
 Durych J., Requiem.
 Hašek J., Przygody dobrego wojaka Szwejka.
 Hašek J., Historia partii umiarkowanego postępu /w granicach prawa/.
 Klíma L., Jak będzie po śmierci i inne opowiadania.
 Škvorecký J., Tchórze.
 Vančura V., Małgorzata córka Łazarza.
 + wybór poezji międzywojenne, wojennej, powojennej 45-48, m.in. J.Seifert, F.Halas, I.Blatný, J.Orten, V.Nezval.
 Fuks L., Palacz zwłok.
 Fuks L., Wariacje na najniższej strunie.
 Havel V., Protest, Wernisaż, Audiencja.
 Hrabal B., Zbyt głośna samotność.
 Hrabal B., Pociągi pod specjalnym nadzorem.
 Hrabal B., Postrzyżyny.
 Klíma I., Premier i anioł.
 Kundera M., Żart.
 Kundera M., Nieznośna lekkość bytu.
 Pavel O., Śmierć pięknych saren.
 Škvorecký J., Batalion czołgów.
 Topol J., Anioł.
 Wybór poezji - m.in. I.Diviša, M.Holuba, J. Skácela, I.Wernischa, poezja metafizyczna.
 Eseje: M.Kundera, V.Černego, V.Havla, V.Bendy.
 J.Kollár, Dcera slávy (fragmenty)
 F.L.Čelakovský, Toman a lesní panna.
 K.H.Mácha, Máj.
 J.K.Tyl, Fidlovačka (fragmenty)
 K.J.Erben, Kytice (wybór)
 K.H.Borovský, Tyrolské elegie.
 B.Němcová, Babička
 B.Němcová, Povídky (wybór)
 J.Neruda, Povídky malostranské (wybór)
 A.Jirásek, Staré pověsti české
 Wybór wierszy m.in.: J.Nerudy, V.Hálka, J.Vrchlickiego, J.Zeyera, O.Březiny.
 (większość lektury obowiązkowej z antologii: *To nejlepší z poezie 19. století*, Praha 2005)
 Život Konstantina-Cyrila; Život Metodějův; Hospodine, pomiluj ny!
 Kosmas Chronica Bohemorum; Svatý Václave; Alexandreida
 Dalimilova kronika; Legenda o Jidášovi; Život svaté Kateřiny; Tkadleček; Závěšova píseň;
 Mastičkář; Vita Caroli (Vlastní životopis Karla IV)
 Jan Hus – wybór pism; pieśni husyckie
 Petr Chelčický – wybór pism
 Frantovy práva
 Václav Hájek z Libočan, Kronika česká (fragmenty)
 Jan Ámos Komenský – wybór pism
 Fridrich Bridel – wybór utworów
 Bohuslav Balbin – wybór utworów

21. Literatura uzupełniająca:

Baluch J., *Wykłady z literatury czeskiej (1918-1942)*, Kraków 1978.
 Niedziela Z., *Literatura czeska w latach II wojny światowej*, Kraków 1987.
 Hrabal, Kundera, Havel... Antologia czeskiego eseju, red. J.Baluch, Kraków 2001.
 Česká a slovenská literatura v exilu a samizdatu, red. L.Machala, Olomouc 1991,
 Niedziela Z., *Współczesna literatura czeska*, Kraków 1971.
Czescy symboliści, dekadenci, anarchiści z przelomu XIX i XX wieku, oprac. J. Baluch, Wrocław 1983.

Magnuszewski J., *Czesko-polskie związki literackie na przełomie XIX i XX wieku*, [w:] *Literatura polska. Przewodnik encyklopedyczny*, t.1.
 Szykowski M., *Czeskie odrodzenie narodowe w XIX wieku*, Warszawa 1948.
 Patočka J., *Kim są Czesi?*, Kraków 1997.
Czechy i Polska na szlakach kulturalnego rozwoju, Kraków 1998.

23. Nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia efektów kształcenia:

Lp.	Forma zajęć	Liczba godzin kontaktowych / pracy studenta	
1	Wykład	60 – obecności	
2	Konwersatoria	60 – aktywna obecność	
3	Laboratorium		
4	Projekt		
5	Seminarium		
6	Inne	160 – czytanie lektur 60 – przygotowanie do zajęć 40 – przygotowanie do kolokwium 40 – przygotowanie pracy 60 – przygotowanie do egzaminu	
Suma godzin		480	
24. Suma wszystkich godzin:		480	25. Liczba punktów ECTS:
26. Liczba punktów ECTS uzyskanych na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego:		4	27. Liczba punktów ECTS uzyskanych w wyniku samodzielnej pracy studenta:
28. Uwagi:			

Zatwierdzono:

.....
 (data i podpis prowadzącego)

.....
 (data i podpis)